

Матеріали

**Всеукраїнської навчально-наукової конференції
“ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ
У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”**

*15-16 травня 2008 року
м. Тернопіль*

Не зважаючи на те, що створення таких програм вимагає великих інтелектуальних тусиль фахівців теоретичної дисципліни та сфери програмування і творчого підходу, проте, з іншого боку, змінює збільшує ефективності, учебного процесу в цілому. Слід зазначити, що в умовах часткового самофінансування ВУЗів створення і продаж такого програмного забезпечення було б додатковим джерелом прибутків для навчального закладу. Чому ж так мало цих програмних продуктів виробляється в нашій країні? Проблема полягає також у відсутності чіткого юридичного і економічного механізмів для виведення таких продуктів на ринок та захисту авторського права.

На наш погляд, вище зазначеній напрям роботи з удосконаленням учебного процесу є високо перспективним для медичної освіти України. Тому проблеми, які ускладнюють розвиток даного аспекту педагогічної діяльності, вимагають невідкладного рішення на найвищому рівні. Вирішення цих завдань дасть змогу готовувати висококваліфікованих фахівців для вітчизняної системи охорони здоров'я.

Література

1. Підасів А.В., Передерій В.Г. Болонський процес в Європі.-Київ, 204.-192 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальний посібник.- Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004.- 203 с.
3. Рекомендації щодо розробки навчальних програм навчальних дисциплін МОЗ України. НМУ ім. О.О. Богомольця.-Київ, 2004.-20 с.
4. Блюконь Л.С., Іванькова Н.А. Розробка та застосування автоматизованих навчальних систем у викладанні біохімії. Проблеми медичної та фармацевтичної освіти і шляхи підвищення якості лікарів і фармацевтів в Україні. Матеріали науково-метод. конф. – Харків, 2003. – 2 с.
5. Іванькова Н.А., Рыжков А.А., Макоед О.Б. Декомпозиция учебной дисциплины как этап подготовки учебного материала для систем автоматизированного обучения./ Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. Зб. наук. пр. – Київ-Запоріжжя, 2005.-С.31.
6. http://www.biozone.co.nz/CELL_BIOL_AND_BIOCHEM.html
7. Biochemical interactions. Version 3.1. An electronic companion to Biochemistry, 3rd Edition. Donald Voet, Judith G. Voet. Copyright© 2004 John Wiley and Sons, Inc. and ScienceMedia.
8. Данна робота раніше не подавалась до друку в інші видавництва.

УДК 378.661:378.147

Бажора Ю.І., Гончарук С.Ф.

ДО ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КМСОНП

Одеський державний медичний університет

До питання оптимізації контролю знань студентів в умовах КМСОНП. Для підвищення ефективності КМСОНУ необхідно переглянути організаційно-методичні підходи до проведення письмового тестового контролю та підсумкового модульного контролю.

Для підвищення ефективності КМСОНП необхідно пересмотреть организационно-методические подходы к проведению письменного тестового контроля и итогового модульного контроля.

To increasing efficacy of CMSEP it is important to work on organization and methodical ways for writing test control and final modular control.

Ключові слова: методи оцінки знань, письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний контроль.

Ключевые слова: методы оценки знаний, письменный тестовый контроль, итоговый модульный контроль.

Key word: methods of knowledge control, writing test control, final modular control.

Постановка проблеми. Якісне впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) в вищих медичних навчальних закладах України суттєво обмежує декілька проблем, що потребують негайного вирішення. Однією з таких проблем є оптимізація організаційно-методичних підходів до оцінювання поточної успішності студентів та проведення підсумкового модульного контролю (ПМК). Формальний підхід до цього питання, який практикують деякі кафедри, привів до того, що головним елементом поточного оцінювання є перевірка тестових завдань, а ПМК перетворився в повноцінний екзамен. Тотальне використання письмового тестового контролю (ПТК) суттєво зменшує час спілкування викладача зі студентами, що позбавляє роботу викладача елементів творчості. В умовах коли ПМК проводиться у сітці занять з інших дисциплін і не передбачено окремого часу на підготовку студента, такий підхід до його проведення не дозволяє використовувати ПМК як якісний інструмент контролю знань. Проблема набуває особливої актуальності в зв'язку з початком впровадження КМСОНП в навчальний процес клінічних кафедр, оскільки від удосконалення організаційно-методичних підходів до контролю знань значною мірою залежить якість засвоєння навчального матеріалу, оволодіння практичними навичками та формування у майбутнього лікаря уміння для подальшого професійного самовдосконалення впродовж всього життя.

Ціль статті – позначити проблеми контролю знань студентів та запропонувати деякі пропозиції відносно оптимізації організаційно-методичних підходів до проведення письмового тестового контролю та підсумкового модульного контролю.

Основний матеріал. При оцінюванні поточної успішності студентів ПТК потрібно розглядати як лише один з елементів контролю знань і не обов'язково застосовувати його на кожному практичному занятті, особливо на клінічних ка-

федрах. Доцільно більш широко практикувати його при виконанні самостійної роботи студента, поряд з ситуаційними завданнями, з перевіркою і обов'язковим обговоренням на занятті. ПТК не повинен використовуватись для оцінки засвоєння великих об'ємів теоретичної інформації, а виконувати роль оцінки конкретних теоретичних питань і практичних навичок (ключові ланки фізіологічних і патологічних процесів, особливості тактики лікування та ін.), а також для перевірки якості засвоєння тем, що віднесені до СРС. Потрібно відмовитись від проведення ПТК для контролю за вхідним рівнем знань, оскільки його результати практично не впливають на зміни в структурі заняття, у той час як його проведення та перевірка відволікає увагу викладача від безпосередньої роботи зі студентами. Більш ефективно проведення на початку заняття експрес опитування, що дозволяє викладачу швидко з'ясувати недоліки підготовки студентів та мобілізувати студентів для подальшої плідної роботи.

Суттєвою проблемою є переобтяження ПМК великим об'ємом теоретичної та складної інформації. Доволі часто кафедри на ПМК виносять весь навчальний матеріал, що вивчається на аудиторних заняттях та в повному обсязі матеріал зі СРС. Проведення ПМК багато кафедр розглядають традиційно – як екзамен, тому замість одного екзамена з дисципліни, проводиться декілька, причому кожен ПМК за кількістю питань іноді не поступається колишньому екзамену. В той час, як на ПМК студент може отримати максимально тільки 40% оцінки з модуля, тобто якщо він допущений до ПМК, то як мінімум оцінку „задовільно” за вивчення модуля від уже заробив. Тому потрібно змінити підхід до проведення ПМК. Доцільно розглядати проведення ПМК лише як важливий інструмент диференціювання остаточної оцінки за модуль. Варто виносити на ПМК тільки основні принципово важливі питання з навчального матеріалу модуля – своєрідний „необхідний мінімум”, котрий обов'язково потрібен засвоїти студент на цьому модулі і який необхідний йому у подальшому навчанні та практичній роботі в якості лікаря. Перелік питань (завдань, тестів), що виносяться на ПМК повинен бути лаконічним, складатись з питань різної складності, а самі питання бути максимально конкретними, відповіді на які не потребують багатослівного формулювання. ПМК в умовах КМСОНП також повинен виконувати функцію додаткового механізму для систематизації теоретичних знань і практичних навичок, що вивчалися впродовж модуля.

Висновки: 1. Для якісного впровадження КМСОНП важливо більш чітко визначити значення в системі контролю знань таких елементів як письмовий тестовий контроль і підсумковий модульний контроль, переглянути організаційно-методичні підходи до їх проведення, та активно впроваджувати інші форми контролю якості знань і вмінь студентів.

2. Письмовий тестовий контроль доцільно використовувати для оцінки конкретних теоретичних питань і практичних навичок, а також для перевірки якості засвоєння тем, що віднесені до СРС.

3. Підсумковий модульний контроль доцільно розглядати лише як важливий інструмент диференціювання остаточної оцінки за модуль.

УДК 371.3

Бесполудіна Г.В., Налапко Ю.І., Жила А.В., Козікова О.А.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Луганський державний медичний університет

Впровадження будь-якої системи у навчальний процес кредитно-модульного підходу вимагає всебічного науково-методичного об'єрнтування усіх можливих наслідків, а саме соціально-психологічних, організаційно-правових, фінансово-економічних та пізнавально-дидактичних, оскільки від цього багато в чому залежить не тільки ефективність викладання, але і результати теоретичної та практичної підготовки суб'єкта навчання.

З точки зору ергономіки та гігієнічних умов праці викладача дані компоненти, з введенням кредитно-модульного підходу, є надзвичайно важливими і актуальними для об'єктивного визначення та розподілу педагогічного навантаження.

Внедрение в учебный процесс кредитно-модульного подхода требует всестороннего научно-методического обоснования возможных последствий – социально-психологических, организационно-правовых, финансово-экономических и познавательно-дидактических, поскольку от этого многое в чем зависит не только эффективность преподавания, но и результаты теоретической и практической подготовки субъекта обучения.

С точки зрения эргономики и гигиенических условий труда преподавателя, данные компоненты, с введением кредитно-модульного подхода, являются важными и актуальными для объективного определения и распределения педагогической нагрузки.

Introduction of the credit-modular approach into educational process demands an all-round scientifically-methodical substantiation of possible consequences – socially-psychological, organizational-legal, financial-and-economic and cognitive-didactic as both efficiency of teaching and results of theoretical and practical preparation of the subject of training depend a lot on it.

From the point of view of ergonomics and hygienic working conditions of the teacher, the given components, with introduction of the credit-modular approach, are important and actual for objective definition and distribution of pedagogical loading.

Ключові слова: викладання, трудоємність, нормування праці.

Ключевые слова: преподавание, трудоемкость, нормирование труда.

Key words: teaching, labour-intensiveness, norm-fixing.

Постановка проблеми. Відсутність науково об'єрнтованих хроно- та фотохронометражних і психофізіологічних досліджень роботи викладачів в умовах запровадження кредитно-модульної системи суттєво ускладнює нормування педаго-

ЗМІСТ

Розділ I

**ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ЗАКОРДОННИМИ ВИЩИМИ
МЕДИЧНИМИ ФАРМАЦЕВТИЧНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ**

Галникіна С.О.

ДОСВІД РОБОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРМАТОЛОГІЇ ЯК ДОСЯГНЕННЯ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ
ДЕРМАТОЛОГІВ .....

3

Гончарова Н.Г., Сухомлінова І.Є.

ПРОБЛЕМИ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЄВРОПИ .....

5

Гудима А.А., Дем'яненко В.В., Герасимів І.М., Лотоцький В.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ КАФЕДР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ І МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ
БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ .....

6

Засипка Л.Г., Ворохта Ю.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД .....

7

Кайдалова Л.Г.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ .....

9

Костенко І.Ф.

ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ОСВІТИ .....

10

Хвисюк О.М., Марченко В.Г., Жадан І.А.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ З ЄВРОСОЮЗОМ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ “СПРИЯННЯ РЕФОРМІ
ВТОРИНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ” .....

11

Куроєдова В.Д., Дмитренко М.І.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЦЬКИХ КОЛЕГ У ВИКЛАДАННІ ПРЕДМЕТУ “ОРТОДОНТІЯ” .....

12

Полеся Т.Л., Гумінський Ю.Й., Фоміна Л.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ З ВРАХУВАННЯМ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ .....

13

Стародуб Є.М., Самогальська О.Є., Лазарчук Т.Б., Ярема Н.І., Зоря Л.В., Шостак С.Є., Криськів О.І.,

Семенюк С.Ю., Баб'як І.Г.

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ У ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ НА ШЛЯХУ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР .....

15

Розділ II

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА ТЕОРЕТИЧНИХ КАФЕДРАХ**

Александрова К.В., Кремзер О.А., Крісанова Н.В., Білоконь Л.Є., Рижов О.А., Біленький С.А.

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З БІОХІМІЇ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ З ВРАХУВАННЯМ
СВІТОВОГО ДОСВІДУ .....

16

Бажора Ю.І., Гончарук С.Ф.

ДО ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КМСОНП .....

17

Бесполудіна Г.В., Налапко Ю.І., Жила А.В., Козікова О.А.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЯК ВАЖЛИВИЙ
ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ .....

18

Білецька Е.М., Чуб Л.Є., Головкова Т.А., Антонова О.В., Землякова Т.Д., Главацька В.І., Огір М.В., Онул Н.М.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЕНИ В
УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ .....

19

Більков А.М., Федотова І.А.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ
НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ .....

20

Бірюков В.С.

ДО ПИТАННЯ ПРО КЛАСИФІКАТОР ІНДИКАТОРІВ ЯКОСТІ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ .....

21

Бірюков В. С., Мокієнко С. В., Підлубна Е. О.

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ВИКЛАДАННІ БІОСТАТИСТИКИ .....

23

Бірюков В.С., Чернецька О.В., Пащенко Т.І.

ОСВІТНІ ІНДИКАТОРИ В ПЕДАГОГІЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ .....

24